

ساختار ضعیف اصلاح نژادی گاو شیری ایران، مقصر کیست؟

مصطفی قادری زفره‌ای^{۱*}، مصطفی محقق دولت‌آبادی^۱، محمد رضا بحرینی بهزادی^۱، رحمت ا. حق‌پرور^۲، حامد امیرپور نجف‌آبادی^۳، طوبی عباسی دلوی^۴، مهرداد کمالی^۵ و سمیه یوسفی^۵

۱- استادیاران بیوانفورماتیک، ژنتیک ملکولی و ژنتیک کمی، گروه علوم دام، دانشکده کشاورزی، دانشگاه یاسوج، ۲- مسئول ثبت رکورد گاوداری وحدت، ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد ژنتیک و اصلاح نژاد دام، دانشگاه صنعتی اصفهان ۴- دانشجویان کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی ۵- کارشناس ارشد واحد گاوداری فکا

*نویسنده مسئول: مصطفی قادری زفره‌ای، استادیار بیوانفورماتیک، دانشکده کشاورزی، دانشگاه یاسوج

پست الکترونیکی: mosmos741@yahoo.com

چکیده

برای نویسنده آشکار است که صنعت پرورش گاو شیری در ایران رشد فزاینده‌ای در خلال دهه‌های گذشته داشته است. گواه این امر ایجاد و توسعه بنگاه‌های تولیدی و خدماتی وابسته به این صنعت است در ایران صدها مرکز و دانشگاه وجود دارد که بر روی گاو شیری مطالعه اصلاح نژادی می‌نمایند، اما باید پذیرفت که شرکت‌های ABC، Altagenetics، WorldWideSire و غیره هستند که در عمل در ایران جولان می‌دهند و خط و مشی اصلاح نژادی را تعیین می‌کنند. این مطالعه موردی نشان از حقیقت تلخی می‌دهد که شاید همه اهل فن اصلاح نژاد دام ایران به آن علم دارند. این حقیقت نشان می‌دهد که هنوز بعد از بالای چهار دهه که از پرورش صنعت گاو شیری، ما دست‌آورد ژنتیکی نداشته‌ایم. در این راستا، جهت آشکار کردن این قضیه، مطالعه ساده‌ای بین یکی از بهترین گاوداری‌های با یکی از کشورهای منطقه صورت گرفته است که گفته بالا را مبنی بر نبود حتی یک برنامه اصلاح نژادی دو صفت در گاو شیری ایران تایید می‌کند. ما مسیر ایده تا ثمر را تقریباً در هیچ یک از سطوح اصلاح نژادی گاو شیری در ایران نمی‌بینیم. راستی مقصر کیست؟

واژه‌های کلیدی: صنعت پرورش گاو شیری- ایران- اصلاح نژاد

مقدمه

در ایران اتکای شدیدی به تولیدات گاو شیری وجود دارد. این وابستگی در ایران حادث‌تر نسبت به سایر کشورهای جهان است. مثلاً صنعت پرورش خوک - که قوت اساسی میلیاردها نفر در دنیا به آن وابسته است - عملاً در ایران وجود ندارد. در نتیجه مدیریت منابع و ذخایر ژنتیکی را باید جدی گرفت. برپایی همایش‌های علمی آوردگاه اندیشه‌های جدید است. این سنت پسندیده علمی در ایران بس رایج گشته است. علوم وابسته به دام - که علومی در کل وابسته و اقتصادی هستند - نیز این قایده مستثنی نبوده است. فراوانی همایش‌های علمی چه به صورت استانی، و کشوری در ارتباط با علوم دامی در ایران زیاد است. بر عکس برنامه‌های بهداشتی و تغذیه‌ای برنامه اصلاح نژادی را می‌توان برای بلند مدت تنظیم کرد. این نوشتار که لحنی انتقادی دارد دنبال یافتن پاسخ‌های معقول در این رابطه است. پاسخ به این سوالات توسط افراد متخصص فن می‌تواند کارگشای ایجاد نقشه اصلاح نژادی باشد. گاو شیری و تا حد کمتری گوسفند و طیور شاکله اصلی اغلب مطالعات اصلاح نژادی را در دهه‌ها اخیر در ایران تشکیل می‌دهد. بایستی با جرات گفت اغلب این مطالعات تکراری، نا مربوط بوده و مفید به فایده نبوده است. به زبان علمی‌تر، روند برنامه‌های اصلاح نژادی پرورش گاو شیری، روند و حرکتی براوانی است. سر جمع صفر است. اصلاح نژادی گاو شیری، بر در این ارتباط باید پرسید که هدف از همایش‌های علوم دامی بر پایه اصلاح نژاد چیست؟ چرا هنوز یک برنامه اصلاح نژادی در